

Владика Данило Светлоносац Благодати Божије

кратка биографија

www.pravoslovo.net

Рођен је 13. маја, 1927. године у Новом Саду као Славко Крстић у благочестивој породици православних хришћана, оца Бранислава и мајке Славне, рођене Пејић.

Основно школовање и гимназију завршио је у родном граду.

1946. године започиње студије права на Београдском Универзитету, где се задржава само годину дана.

1947. године уписује упоредну књижевност на чувеној париској Сорбони, а после дипломирања проводи једну школску годину у Минхену студирајући техничке науке.

1953. године враћа се у Париз и уписује на Православни теолошки институт светог Сергија Радонешког, на којем успешно брани дипломски рад из Новог Завета, у јуну 1958. године, код чувеног професора, владике Касијана Безобразова.

1958. године, септембра месеца, руковођен професором Георгијем Флоровским, руским емигрантом и потпомогнут од Американца Џорџа Вилијамса, започиње рад на докторској дисертацији "Свети Јован Златоусти као теолог Божанског човекољубља" на Богословском факултету Харвардског универзитета, најеминентнијој школи за то доба у Америци.

1960. године на Бадње вече, по благослову Српског патријарха Германа, прима монашки постриг у манастиру Светог Саве у Либертвилу код Чикага и добија име Данило, по светом Данилу II архиепископу српском.

На Велику Госпојину исте године и у истом манастиру бива рукоположен у чин јерођакона.

1962. године рукоположен је у чин јеромонаха у храму Светог Саве у Њујорку.

1968. године постаје доктор теолошких наука.

У међувремену служи у грчком православном манастиру у Бостону и опслужује малу румунску парохију у околини града.

1968. године враћа се у отаџбину. Прво бива именован за службеника "Гласника", службеног листа Српске Православне Цркве. Касније ће постати уредник овог листа и уређиваће га преко двадесет година, 1969 - 1990. Такође бива постављен и за уредника "Теолошких погледа", верско научног часописа, који управо у Његово време, достиже углед најреномиранијих светских часописа те врсте.

1969. године у препуном Саборном храму у Београду Патријарх Српски Герман и епископи сремски Макарије и зворничко-тузлански Лонгин Гахиротонишу за епископа марчанског, викара Српског Патријарха.

1984. године постаје администратор Будимски. 1988. године изабран је за епархијског Архијереја епархије Будимске, столује у Будимпешти.

1990. године 7. октобра, устоличен је у Сент Андреји за епископа Будимског.

Један је од оснивача, првих професора и дугогодишњи декан Академије за конзервацију при Српској Православној Цркви, основаној 1993. године.

Предавао је пастирско богословље на Богословском факултету СПЦ (1993 - 1997.).

Владика Данило је, у своје време, био један од најученијих епископа Српске Православне Цркве. Говорио је више светских језика. Но, оно што је најзначајније, био је савршен богослужитељ и човекослужитељ.

Имао је истанчани осећај припадности својој православној српској нацији.

Био је обожени песник и обожени преводилац духовне поезије, оне која је пленила Његову суптилну душу.

Писао је све што је изнедрио у својој богочежњивој души. Његови чланци су обично кратки. Умео је, у пар реченица, да напише богати садржај и да сликовито изнесе најдубље теолошке мисли. Ти Његови чланци су расути по многим часописима у земљи и иностранству. Неки од њих су сабрани у књигу "У почетку беше Смисао", за коју многи мислиоци тврде да је наше ново "Слово Љубве".

Писао је за сва гласила СПЦ, као и за многе иностране теолошке часописе.

Заједно са Амфилохијем Радовићем, митрополитом црногорским написао је сажет уџбеник веронауке за децу (и одрасле) под називом "Нема лепше вере од хришћанске", који је преведен и на немачки језик.

Био је уредник и сарадник капиталне Споменице СПЦ, издате 1971. године.

Бавио се још и превођењем, али се ретко потписивао својим правим именом. Употребљавао је псеудониме, или се уопште није потписивао. Његови псеудоними су били: Богомир Тихи, Андреј Попов, монах Тадеј... Богомир Тихи је био најсрећније изабрани псеудоним, јер је најоргиналније изражавао Владикину праву и најдубљу суштину.

Превео је "Пастирско богословље" свог професора, архимандрита Кипријана Керна, "Свете оце IV и V века", "Свете оце VI и VII века"...

Сасвим је извесно да је превод "Православље и религија будућности" великог мистичара америчког порекла, оца Серафима Роуза, објављен у "Теолошким погледима" са потписом Андреј Попов из пера владике Данила. Да ли је исто тако и непотписани превод јелинског теолога др Александра Каломирова "Против лажног уједињења" из Владикиног пера и Његовог настојања да се српској јавности јасно покаже да, за нас православне, не сме бити ни помисли о уједињењу са папистима, не бих могла поуздано да тврдим. Судећи

по језику, стилу и начину изражавања све указује да је управо Он преводилац.

Препевавао је светог Романа Слаткопојца, светог Симеона Новог Богослова, Осипа Менделштала...

Упокојио се 20. априла, 2002. године у својој резиденцији у Сент Андреји.

Заупокојена Литургија, опело и сахрана обављени су у манастиру светог Ваведења на Топчидерском брду у Београду 26. априла, 2002. године. На опелу је началствовао и опроштајну беседу изговорио сам српски Партијарх Господин Павле.

Истраживање Његовог живота и рада биће тежак и веома озбиљан подухват и вредело би да буде предмет неке докторске дисертације, ако Бог да.

Владика Данило је био истински Богоносац, Светлоносац и Светлодатељ. Човек који се на хиротонији заклео: Господу Исусу Христу заједно са Његовим Оцем и Духом Светим дајем као ударје своје појање србско од сада и до моје смрти и чак и после смрти моје у вечној литургији на небу" остао је и биће веран своме обећању.

Његовим молитвама, дај Боже, да сви заједно будемо у Рају. Амин.

* * *

Уместо предговора

Недавно ми на ВМА, са којом, на жалост, имам честе контакте због извесне телесне немоћи моје, мудра глава, мој лекар, професор др Илија Томић, изрече дубоку, стару, народну мудрост, желећи да тако својим сарадницима укаже на неке вредности моје, мене јадне и недостојне, а за коју мудрост, до тог тренутка и нисам знала, а она је, да парафразирам честитог доктора следећа:

"Клас пшенице чија су зрна пуна плода благо и стидиво савија главу своју, а клас пшенице чија су зрна празна гордо уздиже главу можда, желећи тако да наметне неку своју лажну вредност."

О, Докторе мудри, како сте ме погодили у душу, како сте ме, свакако без икакве намере, погодили у немоћ моју и дали да појмим светлу истину да се ова мудрост никако не може односити на мене, него на неког другог, далеко достојнијег, узвишенијег и вреднијег - на Оца мога.

Ваше речи су ме покренуле да коначно удовљим свом срцу и испуним свету дужност према истини о духовном Родитељу моме, записаној у сећању из нашег заједничког сапутништва кроз живот.

Бог ми до сада није дао мирна времена да то учиним раније, а и сада то са напором чиним. Житејске бригае за опстанак малог манастира на косовометохијској ветрометини Балкана су ме веома опхрвале, али је жеља тињала, тињала и тињала.

Владика Данило је заиста био клас пшенице чија су зрна била препуна плода. Он тога није био свестан. Његове најдубље вредности су биле тихе и ненаметиве. Као да је намерно живео живот обичног и безначајног човека, који не придаје значај малим стварима. Али, Он је био Архијереј Српске Правослане Цркве и знао је да када служи у храму и када на главу своју стави митру, онда је Он слика Христова на земљи, а то је достојанство које, понекад из ревности за Цркву и поредак у њој треба да букне, да се разгоропади, чак и да се разгневи ради љубави за истину Божију и красоту Дома Његовог. А ко то да разуме? Можда само безстрастан човек. А зар и Господ у гневу није изгнао продавце из храма? Значи, није увек био кротак и тих. И опет, ко све ово да разуме?

у манастиру Соколица на празник
Благовести Пресвете Богородице
2006. године.

* * *

Сећања

Срела сам Га у неки јесењи дан давне 1971. године, управо после мог промовисања за доктора хемијских наука на Универзитету у Љубљани и повратка у Београд на мој матични Универзитет. Ја, окорели материјалиста и некадашњи комуниста, сам, уз велики компјутер, звали смо га "електронски мозак", дошла до Бога. Тренутни врхунац науке, који сам управо освојила, упутио ме је на истину да сем Врхунске Истине, Једине Истините Истине и Објективне Правде, постоји само таштина, празнина, ништавило...

А ево како је то било:

После заморног рада од само једанаест месеци на дисертацији, а дан уочи одбране тезе, обула сам гојзерице, обукла пумперице, упртила мали ранац и сама се попела на врх Триглава. Није ми то било први пут. Волим планине. Оне и концерти озбиљне, класичне музике, били су ми велика инспирација у мојим животним поривима.

Лежала сам у осами сасвим испружена и опуштена пола дана на врху од 2863 метра надморске висине, удисала разређени ваздух и посматрала небо, ведро и насмејано. Испразнила сам се од свих својих мисли, а када се смирио дан и када је вече почело да нагиње и пала ноћ, звезде су почеле симфонију за моју душу. Гледала сам их, сестрице моје, а иза њих је мене гледао Бог и ја сам, по први пут у моме животу, видела Његов поглед. Пустила сам Га да уђе у моје срце. Постала сам Његова. Био је то звездани тренутак целокупног мог бића, заиста свети дан.

По ноћи сам се вратила у Љубљану и први пут са искреном љубављу посматрала град, његове ноћне светиљке, а посебно осветљене прозоре станова и схватила да иза њих сигурно постоје и Божији људи. По први пут су ми они

били блиски и драги. Иначе, до тада нисам волела тај град. Он ме је одвео из мог вољеног Београда, одвукао у печалбу за науком са мог матичног Природно-математичког факултета, одвојио од Марије, моје предивне и највеће пријатељице, која ме је на пут у Љубљану испратила до аутобуске станице, а ја сам, после нашег опроштаја у сузама путовала све до Загреба, иако сам знала да путујем у загрљај својој великој, до тада највећој љубави структурној хемији, оној која објашњава садржај материје, истину о њој. Веровала сам да је у тој истини живот.

Бог, Који је после Триглава, већ владао целим мојим бићем, учинио је да на одбрани дисертације апсолутно владам и испитном комисијом и свим присутнима, који су, уосталом, имали право да ме испровоцирају и да ми поставе незгодна питања. Као да тада то нисам била ја. Да, то нисам била ја - био је Бог у мени и сазнање да је све што сам урадила у својим експериментима и многобројним ноћним друговањима са веома великим компјутером била само милост Божија да бих ја, владајући једним делом структуре хемије, схватила да Он у Љубави, али врхунској Љубави, влада мојим срцем и мојом душом. Сетила сам се тада и моје мајке Видосаве, благочестиве хришћанке, паћенице и несрећнице, која је у најлепшим годинама остала без мужа сама са четворо мале деце.

Нашег оца су убили комунисти само зато што је пре рата био достојанствен и поштен официр жандармерије, одан краљу и монархији. Још сам се сетила и слике наше мајке, која се, обливена сузама, поред упаљених свећа, дуго ноћу молила. Знала је она да јој је муж убијен и закопан Бог зна где, а сигурно се молила за децу своју, можда посебно за мене која сам умела да, из пркоса, на Велики Петак одем на таван и наједем се кобасица од свиње, коју је она једва зарадила и у јесен заклала да њена дечица преко зиме не би оскудевала. И данас, као одрастао човек, сећам се мајчиних ноћних суза.

Можда су ме баш те сузе од Бога измолиле као што су некада то учиниле и сузне молитве Веронике, мајке блаженог Августина, епископа Ипонскога.

Када ме је, нешто касније, на промоцији за доктора наука, док смо се сви докторанти заклињали да ће се наши радови одвијати само у правцу добробити човечанства и да ћемо бранити углед и достојанство Универзитета који нас је за докторе наука промовисао, млади колега математичар Словенац запросио, гледала сам га бело, као нестварну жељу једног људског бића. Био је симпатичан, паметан и леп Јанез, али мене је већ у Смедереву чекао Милутин, честит и веома моралан младић, пореклом из Врњачке Бање, али ја више нисам могла да мислим на човека, јер уосталом човеку никада и нисам припадала. Не ја сама, него Неко Други ме је чувао за неку далеко узвишенију заједницу.

Милутин је био мој истомишљеник: чистота душе и тела је велики предуслов за успех брака. А са младим Јанезом се никада и нисам виђала, сем на концертима Љубљанске Филхармоније, где смо и он и ја били претплаћени на све концерте, али никада нисмо ни остварили ни чезнули за сусретима неке друге врсте.

Моја права и одређена припадност је постао Бог, Који је кроз хемију, а на Триглаву заручио моју душу за Своју Вечност. О, како су били дивни моји

дани! Испуњени чежњом за том Вечности. Али како да до ње дођем? И тако сам у неки јесењи дан срела владику Данила. Од нашег сусрета постао је најсудбоноснија особа мог живота, али тада ни Он ни ја тога нисмо били свесни. У нашем првом сусрету тог давног јесењег дана 1971. нисам Га распознала као свог будућег духовног Родитеља. Напротив, после првог сусрета сам пожелела да Га више никада у животу не сретнем.

Било је то овако:

По повратку у Београд, желела сам да радост обраћања Богу и топлину Његовог присуства доживи још нека лутајућа душа, али сам исто тако трагала за духовником, који би ме сигурно водио кроз беспућа која су била предамном. Разрадила сам читав план како би могло да се ради са младим људима, дошла у Патријаршију и тамо су ми рекли да се јавим викарном епископу. На срећу, био је слободан, узела сам благослов и пошто ме је одмерио од главе до пете, без позива да седнем, а и Он је стајао, почео је да проповеда. Волео је да се среће са младим људима. Неки су долазили код Њега из жеђи да чују реч Божију, други из реалне физичке глади и Он их је све хранио, а трећи опет, сазнавши кад је примао плату долазили су да би му је однели. Већ сутрадан, по пријему плате, био је празнијих џепова него они који су му сав новац однели.

Владика је проповедао и проповедао. Сећам се, тада ми је причао о духовном племству оног Србина који слави своју славу и на тај начин наставља заједништво са својим великим прецима. Он икону свог светог заштитника прихвата и уважава као грб своје племићке породице. Када Србин упорно жели да у потомству има мушко чедо, то није само зато што ће оно бити наследник његове имовине, него више због тога што ће син наследити племићки грб његових предака, дакле икону крсне славе.

Ја сам све чешће погледавала на сат.

"Опростите, у једанаест имам час са студентима."

Није ме чуо.

И даље је проповедао, али Га ја више нисам разумевала.

"Моји студенти..."

Није ме чуо.

Ја никада нисам каснила на часове. Моје обавезе биле су за мене света дужност. Отворила сам врата и кренула према портирници. И Он је кренуо замном. Очито проповед није завршио. На брзину сам му зграбила руку, целивала је, а онда почела да трчим у правцу мог факултета. На кратко сам се окренула да видим какав је израз његовог лица. Да ли је можда љут, да нисам увредила човека? Не, на Његовом лицу је био широки осмех.

"Дођите ми опет некад. Обично суботом од осам примам."

"Ма нећеш Ти мене више никада видети" - у трчању ка мојим студентима нико, сем Бога, није могао да дозна моју мисао, али ни да протестује.

Студенти су ме чекали и ми смо лепо провели наше време. Била сам врло

прибрана на часу и учила их хемији. Али одмах после часа скувала сам јаку црну кафу, закључала се у моју лабораторију и уронила у дубоку анализу сусрета са владиком Данилом, о чему ми је све та света душа причала? Док сам је слушала не мислећи на обавезе са мојим студентима, јер после ништа нисам могла да слушам, било је управо оно о чему је моја душа желела да сазна. Ох, можда је ово Учитељ кога тражим? Али, дај, да још аналитички истражимо ову ствар - хемичар и стари човек су дејствовали у мени. Од тог тренутка сам бројала дане када ће доћи субота, а у суботу када ће се напунити осми час.

Дошла сам пред Владикин кабинет нешто пре времена, тако да у одређено време будем прва особа која ће прочитати молитву пред Његовим вратима и закуцати на њих.

"Амин!" - био је одговор.

"Како је лепо да сте ми дошли."

"Е, па и ја сам једва чекала да Вас опет слушам. Само, овог пута сам цео дан потпуно слободна, а прошлог пута сам читавих пет минута закаснила на час. Знате, ја увек волим да поштујем свачије време, као што, уосталом, тражим да и други поштују моје време."

"Ох, па онда ми је жао. Оппростите, а и ваше студенте молим да ми опросте. Хајде да седнемо. Али, чиме да вас послужим?"

Следећа четири Његова сата су припадала мени. Покушавали су други да уђу код Њега, али их је Он стално одбијао изговарајући се: "Заузет сам."

Једна мисао је стално испитивала моју душу: "Да ли је то Он - Учитељ?", а ум ми је понављао: "Ма дај још да видимо."

Од тада сам сваке суботе била у кабинету владике Данила, који је све извесније постајао Отац, водитељ и инспиратор моје душе. Ја никада нисам била спремна да Му приступим и отворено замолим за очинство, а да сам то учинила, Он би ме одбио, јер ми је касније причао да никада није веровао да је толико спреман да некога прими под Свој омофор, а и да прави духовници често дуго и снисходиво одбијају људе да би проверили и њихову постојаност, а и своју сигурност.

Духовни отац је Бог. Шта он каже, то је од Бога. Или, другачије речено, он је мост ка Христу, телефон кроз који се Сам Бог обраћа души. Духовни отац прима на себе целу душу и биће свога чеда, и као што се удата жена спасава послушношћу своје мужу и рађањем деце, тако се и духовно чедо спасава кроз послушност духовном оцу испуњавајући његову вољу и рађајући око себе нови духовни пород. Духовни отац је свет, у огњу духовне борбе добро испробан човек.

Данас, међу монасима, има доста младих духовних отаца". Неки се чак утркују ко ће од њих имати више духовних чеда. Неки су чак и игумани манастира, врло лепо и достојанствено изгледају, јер им је снажна мушкост браду израсла чак до појаса, али са собом носе и упитник - да ли они имају духовних снага да душе приведу Богу и руководе људским животима?

Мало је игуманија које могу да буду стварне духовне мајке, било сестрама својим, било људима из света, јер је њихово материнство обавеза пред Богом да ће оне у одређено време душе својих чеда изручити у руке Господа и

за њих одговарати пред престолом Оца небескога.

Прави духовни оци и духовне мајке душе својих чеда поверавају Богу, а не везују их за своје људске маленкости, па ма они били чак и духовни горостаси.

Да, духовни родитељ, био он отац или мајка, он је твој и мој Бог.

Продор владике Данила у мој духовни свет био је тих и ненаметив, али Он је све извесније од мог окорелог срца био распознаван као духовни Родитељ. Полако смо се, у духовном смислу, зближавали. Почели смо суботом заједно да радимо на преводима неколико брошура оца Шмемана, прво о Великом Посту, а онда и о Великој Недељи. Ја бих му обично читала свој превод, Он је пред собом имао енглески оргинал и кориговао је превод, јер је и у енглеском, као и у језику духовности био далеко испред мене. У једном тренутку је ставио примедбу коју ја нисам могла да прихватим. Волела сам Га, прихватала Његову реч, али сам бранила своје ставове. На то се Он наљутио и буквално извикао на мене. Лице му је било поцрвенело, жиле на врату искочиле и назвао ме је теолошком незналицом.

Па нека сам и незналица, али зашто да ме не поучи, него да виче на мене. Саслушала сам Га разрогачених очију, а када је завршио свој монолог устала сам, прекрстила се и мирно рекла:

"Ох, Господе, како је ова предивна икона Твоја, сада потамнела!"

Ухватио ме је за руку, повукавши ме да седнем и грохотом се насмејао. Пребродили смо тренутно искушење и мирно наставили наш заједнички рад.

Док смо једном опет тако радили на неком тексту, Он се узврпољио и некако често погледавао на сат.

"Шта Вам је, да ли могу да помогнем?"

"Ето, у десет часова треба да ми дође један теолог из Рима, католик, желим да га домаћински дочекам иако, наравно, нисмо једномишљеници, али те чистачице никако нема, а молио сам је да дође да скува кафу."

"Будите спокојни. Иако нисам Ваша чистачица, скуваћу кафу Вашем госту и Вама. Какву кафу желите да скувам?"

"Онако домаћинску. На једну шољицу ставите по три кашичице шећера и по две кашичице кафе."

"А шта ће Вам тако густа кафа?"

"Нека види гост да домаћин није циција. Ако хоћете, скувајте и за себе."

"Хвала лепо. Ја радије тај владичански отров не бих пила."

Онда ме је послао до улазних врата Патријаршије да дочекам госта. Објаснио ми је како он изгледа и рекао да му се на енглеском обратим.

"Do you have an appointment with Bishop Danilo?"

У потврдном случају:

"This way, please," и да га одведем у Владикин кабинет.

Њихов сусрет је био срдачан, чак врло срдачан, иако су били теолошки противници. Али овог пута они нису говорили о теологији, него о неком заједничком познанику.

Касније ми је Градимир Станић причао да је владика Данило веома толерантна личност. Испоштовао је западног теолога и био веома љубазан, јер

је у њему хтео да види људско биће, саздано по лику Божијем. Али да су два теолога говорила о теолошким питањима, онда би владика Данило био "бритка сабља".

Давно су ми две монахиње из светог Ваведењског манастира београдског, мати Анастасија - данашња настојатељница манастира и мати Серафима причале како их је патријарх Герман често позивао у Патријаршију да кувају за његову славу светог Јована Крститеља. Оне су се радо одазивале на позив свог доброг Архијереја. И тако, неке године, после заморног рада у кухињи, једног дана су добиле собу у Патријаршији, негде на четвртном спрату, да се одморе.

Мало су прилегле да одморе уморне ноге. Био је дан пун сунца. Кроз прозор им је упорно допирала покретна светлост неког предмета који је на сунцу одсијавао. Нису могле да буду спокојне, јер је траг светлости у њиховој соби осећивао знак крста. Погледале су кроз прозор и са оне стране зграде Патријаршије угледале силуету монаха, који је са крстом у руци, метанисао и молио се и не знајући да тако супротној страни шаље крстообразне светлосне сигнале. Мати Серафима се спустила у портирницу и упитала који то калуђер живи у соби на другом спрату, на супрот њеног и мати Анастасијиног одморишта.

"Па, то је владика Данило."

"Ох, па зар се у овој кући неко толико прилежно подвизава и Богу моли" - биле су њене интимне помисли, које ми је касније поверила.

Време је полако, али сигурно одмицало. Духовна веза између владике Данила и мене је све више расла и бивала све чвршћа, тако да више нисам себи постављала питање да ли моја душа може, до последњих својих атома, да се повери Њему. Било је само питање да ли ће ме Владика прихватити или одбити. Како сам била у сталном радном односу на мом матичном факултету, имала сам обавезу да, после одсуства због рада на дисертацији, останем на њему неко време и одрадим своје неплаћено одсуство. У то време сам имала понуде да постанем професор у Скопљу, у Немачкој и Калифорнији. После одређеног времена, вративши дуг факултету, била сам слободна да наставим своју каријеру на њему, или да одем. Моја решеност је била да одем, али не у правцу освајања научних звања, него у загрљај православне духовности за којом је трептао сваки мој дамар.

Да Господе, ништа што је моје није без Тебе. Човек има само један свој живот, који није задобио нити ће га скончати без Тебе. Када је тако, како сам неука да управљам својим животом, ја га враћам у Твоје руке. Ти најбоље знаш шта ми ваља чинити. И опет се исказала моја воља: можда ћу ти Господе најбоље угодити ако постанем монахиња? Али на том путу мора неко да ми помогне? Владика Данило? Да моја душа се прилепила уз Њега. Ако ме Он одбије остаћу сироче. А ја нисам желела да Га изгубим, нити да останем без Његових духовних поука.

Ево, шта ми је испричао пред Велики Петак 1973. године:
Рођен је у Новом Саду, у патријархалној породици православних Срба. Био је веома талентован ђак и у смутна предратна времена из љубави према свом

народу и својој земљи постао је скојевац. Као и многи други млади људи, за време окупације, у вечерњим сатима, пре полицијског часа, облепљивао је град и околна села комунистичким лецима пуним позива на бојкот немачке власти, као и позива на устанак. Кад је то његов отац сазнао:

"Скинуо ми је и панталоне и гаће и толико ме истукао да три дана нисам могао да седим, колико ме је задњица болела."

Неком другом приликом испричао ми је како су новосадски скојевци на неки Велики Петак, не сећам се које године, покушали да спрече владику Иринеја Тирића, мученика и исповедника, да уђе у Саборни новосадски храм ради вечерњег богослужења: изношење плаштанице и потом појања Статија.

Владика се са својом пратњом из двора упутио у храм, а млади скојевци су га окружили и почели око њега да играју козарачко коло узвикујући погрдне паролe и против Владике и против Бога.

"Ја нисам учествовао у томе, али сам био присутан и нисам ни покушао да спречим оно што се спречити није могло. Било ми је жао Владике. Он је мирно стајао чекајући да се разуздана младеж навелича и засити бесмисленим погрдним речима, Бог да им опрости. Када је, напoкoн успео да уђе у храм и када су се млади људи разишли, стидиво и покајнички и ја сам ушао за њим, изабрао најтамнији кутак цркве и горко заплакао, иако сам још увек био без Бога. Касније у животу сам се са великим стидом свега сећао, мерејући себи што сам дозволио да се те вечери поистоветим са младићем Савлом, који није учествовао у каменовању Христовог првомученика архиђакoна Стефана, али није ни спречавао оне који су то чинили остављајући пред Савлове ноге своје хаљине. Био је то грех моје младости, који ме је увек тиштао и због којег сам имао много да пропатим у животу.

И данас има људи који не верују да је апостол Павле некада био Савле. Има људи који не верују ни у искреност мог обраћања Богу, чак постоји подозрење и међу неким мојим колегама Архијерејима. Многи додају и различите клевете. Али нека, нека ја свој грех исакајем кроз патњу због свега тога. Ово вам причам да будете спремни јер ће и вас пратити иста судбина. Али не страхујте. Истина остаје на устима двојице, или тројице сведока. Нама је Бог један сведок, а сами себи други. То је довољно."

Много година после овог Владикиног казивања срела сам, у манастиру светог Нектарија Егини, старицу монахињу, последње живо духовно чедо самог егинског Светитеља. Она ми је испричала причу која иде у прилог чињеници да чак и светим људима смета неверовање и клевета. Уосталом, зар на Првом Часу Великог и Часног Поста не појемо: «Избави ме од клевете људске и сачуваћу заповести Твоје? Како ја то разумем? Господе, Твоје сам слабо биће, али ако ме избавиш од људске клевете, тада ћу имати снаге да сачувам Твоје заповести и ходам путевима њиховим.

А ево шта се десило са светим Нектаријем: Он је велики чудотворац и није потребно препричавати његово житије. То сви знају. Као епископ био је приморан да се удаљи од своје катедре, Пентапољског трона у Африци, а када је сличну судбину доживео и у Атини, населио се на острву Егина и тамо основао манастир. Монахиње су биле његова верна духовна чедa свакако

имајући велики благослов да им врли праведник, аскета и паћеник буде учитељ монашких и људских врлина и путоказ у Царство Небеско. Њихов заједнички живот је текао тихо, спокојно и непорочно. Али, не лези враже! Теби врлина смета, па си подстакао нека нечиста уста да изјаве како тобож Светитељ има неке прљаве везе са својим монахињама. Њему је то тешко пало, не њега ради, него ради монахиња, које су заиста живеле анђелским животом. Не могући да издржи клевету, једног дана је ушао у олтар, мислећи да је сасвим сам у храму, загрлио је Крст са Распетим, који се налази са источне стране Часне Трпезе, горко заплакао и јецајући прозборио:

"Господе, Господе шта сам им учинио, да ме оволико гоне?"

А Распети га је тихо, гласом који милује душу, удостојио одговора:

"Нектарије, Нектарије, а шта сам им ја учинио, те су ме разапели?"

Можда би се дијалог између Господа и Светитеља наставио да није монахиња, која ми је ово испричала, поспремајући ђаконик, а да је свети Нектарије није приметио, чула разговор и, будући узбуђена, тупо пала на под и онесвестила се. Запрепашћени Светитељ јој је одмах притрчао, попрскао са мало воде, а кад је она дошла свести, замолио је:

"Заклињем те, чедо Богом живим, да о овоме никоме не причаш док сам ја у животу."

Владика Данило је у неколико махова тражио да му овај догађај испричам, а касније сам од других чула да је и сам волео да о њему приповеда.

На почетку Кнез Михајлове улице у Београду, идући од Трга Републике према Калемегдану, одмах са десне стране, налази се велика Просветина књижара. Кад год сам пролазила туда нисам могла а да не зароним, бар на часак, у велико царство и разноликост књига. Сећам се, било је зимско вече, уличне светиљке су већ биле упаљене, ја сам дуго посматрала књиге у излогу кад, одједном, иза великог обода мог словеначког шешира, у стаклу излога испод владичанске камилавке запазих познато насмејано лице.

"Гледам да ли сте ви та дама у тако елегантном шеширу?"

Узех благослов, а Он настави:

"Управо идем из биоскопа. Тамо се даје чувени филм Тарковског "Андреј Рубљов". Треба некад да га погледате. Замислите, ја нисам одолео: непосредно после прве представе отишао сам на другу... Прекрасан филм... Да ли сте изабрали књигу? Баш бих волео да вам поклоним неку. Тренутно сам при парама."

"Хвала, али од Вас желим неку из патријаршијске продавнице."

"Добро, дођите сутра, а ја одох да се прошетам по Калемегдану, да после дугог седења у биоскопу исправим своје ноге и напуним плућа свежим ваздухом. "

Кренуо је, начинио два корака и вратио се:

"Желео бих још нешто да вам кажем: свака женска особа је позвана да буде дама, Госпођа, значи да има Божански племско господство у себи, као што је уосталом и сваки мушкарац позван да буде Господин" - овде је Владика толико акцентовао последњи слог, као да је хтео да добро запамтим шта је желео да ми каже. И није се преварио, за цео живот сам запамтила Његове речи,

али и приповедање, које је уследило и било веома логично и пријемчиво за памћење.

"Дама мора увек да се труди да буде на нивоу људског достојанства, наравно оног који приличи женској особи, али не и да буде мушкарача. Њено господство се не огледа само у изгледу њеног спољашњег лика, него далеко више у господству унутарњег лика, лепоти душе и речи које из уста излазе. Ословљавати некога са Госпођице, Госпођо, Господине је исто као и приписивати некоме атрибуте Божанског достојанства, наравно уколико је Бог настањен у тој души, или бар таквом врстом ословљавања подсетити особу на основни порив њеног постојања - будите слични Господу Богу вашем. То је минимум без којег људско достојанство нема истинску и трајну вредност.

Када се дивимо некој лепотици, значи лепо извајаној фигури чије је лице складно, црте су префињене, правилне, очи дубоке... а стас је као у кипова еладских богиња, ми се у ствари дивимо Творцу Који је, кроз љубав маме и тате обликовао лепу фигуру. Ако девојка то разуме и прихвата Бога као вајара њене спољашње лепоте и ако се труди да њена унутарња лепота засени ону спољашњу, онда смо заиста добили праву лепотицу, чијој лепоти можемо истински да се дивимо, наравно сасвим чисто, без икакве сексуалности."

Сутрадан, у паузи између мојих обавеза на Факултету, била сам код Владике. За мене више није важило време у које је Он примао странке, јер ја више нисам била странка, била сам Чедо. Ипак, знајући Његов распоред, никада нисам долазила у време Његовог одмора, или у време Његовог обеда. Само једном ми се десило да сам стигла код Њега одмах после ручка и у ходнику затекла двојицу људи, који су очекивали да од Владикиног обеда остане нешто и за њих. Наравно, оно што је остало није било довољно за двојицу људи.

"Баш лепо што сте ту. Имате ли времена да одете до прве бакалнице и да нам купите највећу векну хлеба, десет јаја и сланине за остали новац" - пружио ми је неку новчаницу и ја сам брзо отишла на задатак.

Одмах у близини Патријаршије, преко од конака кнегиње Љубице, налазила се пристојна бакалница. Купила сам све што ми је речено, али новаца није било ни за половину. Владика није био "брљив" човек, како су то недобронамерни и они који Га нису разумевали, говорили, али заиста, Он није имао појма о новцу, сем када га је требало трошити на сиротињу.

Сећам се нашег заједничког путовања у свету Русију са групом коју је организовало Руско Подворје у Београду са митроносним протом Василијем на челу. Једно поподне је било резервисано за посету музеју Колхоза у Петрограду, а нас троје: Владика, једна девојка и ја смо узели такси да одемо на гробље манастира светог Александра Невског и посетимо гроб Достојевског, чија сам дела још у раној младости сва прочитала, а онда, понекад, кад би ми то време дозвољавало, поново се враћала на "Идиота", Део о старцу Зосими и о Великом Инквизитору из "Браће Карамазова". Тамо се налази и гроб Чајковског, чије композиције, нарочито оне са најдубљим класичним тоновима, су ме одувек привлачиле и узбуђивале.

Када смо од хотела стигли на гробље таксиметар је показао нешто мало више од пет рубаља. Таксиста је затражио 25, а Владика, не контролишући

таксиметар, пружио му је новчаницу од 50 рубаља, што је таксиста зграбио и одвезао се буквално атомском брзином. Ја сам ово прећутала, али моја колегиница је приметила:

"Таксиста Вас је преварио, Владико."

"Није он мене преварио, него себе" - насмејао се Владика.

"Уосталом, верујмо да ће му новац бити потребан."

Исте вечери су нас на рецепцији хотела, којем је поменути таксиста припадао, питали да ли смо и ми били у ауту када је претрпео удес. Хвала Богу да нисмо.

Када сам донела купљену храну за она два сиромаша, Владика је већ загрејао решо, онда је исецкао сланину, ја сам разбила јаја у једно лонче и за час је обилан ручак био готов. Хлеб смо пресекли на пола и све изнели у ходник. Када су она двојица, кроз само десетак минута, покуцала на врата да врате шерпу, приметила сам да је она била добро помазана хлебом, скоро олизана.

Да у овом контексту поменем и приповедање жичке монахиње Марије, која је више година служила Владику у Сент Андреји. Многи сиромаси, а међу њима и неки пијанци су долазили пред Владикина врата. Она је имала благослов да изгладнеле нахрани, а пијанцима је Сам Владика, кад је био у двору и када је имао, давао по нешто новаца. У супротном, ови људи би се помокрили на Његова врата, али на начин ди би мокраћа продрла унутра. Своје приповедање монахиња би завршавала:

"Опет сам ја била та која их је услуживала. Тек по њиховом одласку, јер ми је Владика забрањивао да се пред њима појављујем кад немамо новаца и кад Он није ту, да ми пијанци не би учинили неко зло, јадна ја сам имала да скупљам са пода њихову мокраћу и да под добро изрибам да се непријатни мириси не би упили и то одмах иза главних улазних врата у владичански двор."

Када смо Владика и ја завршили са она два човека, позвао ме је да седнем, а испред мене је већ на тацни било послужење: пар банана. Владика је сам служио своје госте, сем наравно оне високе теологе и државнике.
(наставиће се)